

Raad voor het Overheidspersoneelsbeleid

Aan: De minister van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties
t.a.v. Directeur Arbeidszaken Overheid
drs. C.J.A. Maas
Postbus 20011
2500 EA 's Gravenhage

Bijlagen

- -

Inlichtingen

drs T.I. van Galen
070 – 3765 807

ROP/03.00089
Z.975.1

28 juli 2003

Onderwerp

Wijziging van de Ambtenarenwet in
verband met normen en waarden voor
goed ambtelijk handelen en algemene
regels over integriteit.

Inleiding

Bij brief d.d. 7 april 2003 heeft de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties het wetsvoorstel tot wijziging van de Ambtenarenwet en enkele andere wetten in verband met normen en waarden voor goed ambtelijk handelen en algemene regels over integriteit aan de Raad voor het Overheidspersoneelbeleid gezonden. In zijn aanbiedingsbrief heeft de minister de Raad verzocht advies uit te brengen over het wetsvoorstel.

Het wetsvoorstel verplicht het bevoegd gezag een integriteitsbeleid te voeren, een gedragscode betreffende normen en waarden voor goed ambtelijk handelen in te stellen en jaarlijks een schriftelijke rapportage aan ondernemingsraad en bevoegd gezag te sturen over het gevoerde integriteitsbeleid en de naleving van de gedragscode. Daarnaast behelst het wetsvoorstel de opdracht tot regelgeving met betrekking tot de verplichte aflegging van de eed of belofte, en worden de elementen voor goed ambtenaar- en werkgeverschap, evenals de onderdelen die in ieder geval in de gedragscodes aan bod dienen te komen in de Ambtenarenwet verankerd.

Algemeen oordeel

De Raad onderschrijft de doelstelling van het wetsvoorstel, de normen en waarden die verbonden zijn aan het vak van ambtenaar vast te leggen en daardoor de kwaliteit van de overheid te bevorderen en het functioneren van de ambtenaar te verbeteren. Het wetsvoorstel sluit goed aan bij de eerdere wijziging van de Ambtenarenwet in verband met integriteit en plaatst de gedragsregels voor ambtelijk handelen in de bredere context van de toegenomen maatschappelijke aandacht voor normen en waarden. De Raad kan op hoofdlijnen dan ook instemmen met het voorliggende wetsvoorstel.

In aanvulling op dit overwegend positieve oordeel worden vanuit de Raad de volgende opmerkingen gemaakt.

Centrale sturing te zwaar aangezet

De decentrale overheden vinden de Memorie van Toelichting erg zwaar in verhouding tot wat in het voorstel van wet wordt geregeld. Zij verbinden daaraan de vraag of brede beschouwingen over normen en waarden passen bij een dergelijk beperkt wetsvoorstel. Daarnaast vinden zij het minder passend dat het wetsvoorstel uitgaat van een betrekkelijk sterke centrale sturing door aan sectoren op detailniveau verplichtingen op te leggen die moeilijk uitvoerbaar zullen blijken te zijn. Zij pleiten dan ook voor een maximale vrijheid bij de vaststelling van het integriteitsbeleid en de inhoudelijke invulling van de gedragscode, opdat optimaal op lokale omstandigheden kan worden ingespeeld. Zij stellen voor om aan te sluiten bij hetgeen in het kader van de dualisering inzake de gedragscode is geregeld voor de politieke ambtsdragers in provincies en gemeenten.

Grotere betrokkenheid ambtenaren bij totstandkoming integriteitsbeleid gewenst

De centrales van overheidspersoneel voegen hieraan toe dat het wetsvoorstel te zeer uitgaat van: voor u, over u maar wel zonder u. De ambtenaar wordt op geen enkele manier betrokken bij de totstandkoming van het integriteitsbeleid en het invoeren van een gedragscode. De in het wetsvoorstel opgenomen informatieplicht aan de ondernemingsraad is onvoldoende voor het stimuleren van de betrokkenheid van de ambtenaren en het bevorderen van de continue aandacht voor de gedragscode en het integriteitsbeleid. Voor het creëren van voldoende draagvlak dienen het integriteitsbeleid en de gedragscode voor overleg en advies aan de ondernemingsraad voorgelegd te worden, en dient de ambtenaar hierin een duidelijke rol toebedeeld te krijgen. Hierbij kan gedacht worden aan het consulteren van de betrokken ambtenaren, conform de op pagina's 8 en 9 van de Memorie van Toelichting beschreven bottom up benadering.

Functioneren ambtenaar niet alleen normeren door middel van regelgeving

Voorts zijn de centrales van oordeel dat regelgeving alleen niet voldoende is om het functioneren van de ambtenaar te normeren. Met de uitgebreide opsomming van gedragingen die de ambtenaar niet mag plegen dreigt het reguleren om te slaan in aan banden leggen. Dit draagt het risico in zich dat een keurslijf van rigide en knellende verplichtingen ontstaat waaraan de ambtenaar moet voldoen, waarvan de verscheidene normen onderling tegenstrijdig kunnen zijn. De ambtenaar zal over voldoende middelen en bevoegdheden moeten beschikken. Ook de waardering en beloning – niet alleen in materiële zin – zullen de ambtenaar stimuleren zich aan de normen te houden. De centrales van overheidspersoneel verzoeken de minister hiermee rekening te houden en de ambtenaar in meer positieve zin te bejegenen.

Th.H. Dragt,
secretaris.